

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ρύθμιση δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Α) Το νομοσχέδιο υπό τον τίτλο «Ρύθμιση δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών», όπως διαμορφώθηκε από την Διαρκή Επιτροπή Δημοσίας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από 10 άρθρα.

Το άρθρο 1 ορίζει ότι για τα εγκλήματα που απαριθμούνται και που τελέσθηκαν σε βάρος του ελληνικού δημοσίου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ο.Τ.Α., κρατικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή φορέα γενικής κυβέρνησης ή ανεξάρτητης διοικητικής ή άλλης κρατικής αρχής, σε περίπτωση κατάσχεσης, δέσμευσης, απαγόρευσης κίνησης τραπεζικών λογαριασμών ή ανοίγματος θυρίδων τα μετρητά, το υπόλοιπο τραπεζικών λογαριασμών ή τα μετρητά που βρίσκονται σε θυρίδες παρακατατίθενται σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με απόφαση του οργάνου που εξέδωσε την οικεία απόφαση διάταξη ή βούλευμα (παρ.1).

Εν συνεχεία προβλέπεται ότι, αν τα απαριθμούμενα εγκλήματα τελέσθηκαν σε βάρος του ελληνικού δημοσίου ή στρέφονται κατά της ιδιοκτησίας και των περιουσιακών δικαιωμάτων του, διατάσσεται η απόδοση των ανωτέρω δεσμευθέντων μετρητών, του υπολοίπου τραπεζικών λογαριασμών ή των μετρητών που βρίσκονται σε θυρίδες στο ελληνικό δημόσιο, όταν η απαίτηση του δημοσίου καθίσταται εισπρακτέα είτε συνεπεία παρέλευσης της προθεσμίας αμφισβήτησης της σχετικής πράξης προσδιορισμού είτε συνεπεία έκδοσης οριστικής δικαστικής απόφασης στην περίπτωση έγερσης αμφισβήτησης (παρ. 2).

Περαιτέρω ορίζονται οι προϋποθέσεις απόδοσης, αν τα απαριθμούμενα εγκλήματα τελέσθηκαν σε βάρος των λοιπών, πλην του ελληνικού δημοσίου, νομικών προσώπων ή φορέων (παρ. 3).

Επιπλέον, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την απόδοση των μετρητών ή του περιεχομένου των τραπεζικών λογαριασμών (παρ. 4-8).

Το άρθρο 2 περιέχει αναφορά στις συνέπειες από την πλήρη ικανοποίηση του παθόντος. Ειδικότερα, δίνεται η δυνατότητα στον ύποπτο ή κατηγορούμενο για συγκε-

κριμένα εγκλήματα που απαριθμούνται και τελέστηκαν σε βάρος του ελληνικού δημοσίου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ο.Τ.Α., κρατικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή φορέα γενικής κυβέρνησης ή ανεξάρτητης διοικητικής ή άλλης κρατικής αρχής, να καταβάλει το συνολικό ποσό της ζημίας, όπως αυτό ορίζεται στο κατηγορητήριο, στο κλητήριο θέσπισμα ή στο βούλευμα, μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας σε πρώτο βαθμό, είτε από κεφάλαια για τα οποία δεν έχει επιβληθεί κατάσχεση ή δέσμευση ή απαγόρευση κίνησης λογαριασμών με κατάθεση σε λογαριασμό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ως δεσμευμένων χρηματικών απαιτήσεων κατά του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, είτε από κεφάλαια που έχουν δεσμευθεί με ανέκκλητη έγγραφη δήλωση προς τον ανακριτή, τον εισαγγελέα, το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υφίσταται εισπρακτέα απαίτηση των νομικών προσώπων ή φορέων που ζημιώθηκαν (παρ. 1, 2).

Περαιτέρω ορίζεται η έννοια της πλήρους ικανοποίησης, τα μειωμένα πλαίσια ποιων που επιβάλλονται στην περίπτωση της πλήρους ικανοποίησης του ζημιωθέντος, και ρυθμίζονται ζητήματα όπως ο χαρακτήρας των πράξεων για τις οποίες επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης και οι συνέπειες που έχει η πλήρης ικανοποίηση του ζημιωθέντος στους συμμετόχους.

Το άρθρο 3 διαχωρίζει την πλήρη ικανοποίηση των ζημιωθέντων νομικών προσώπων ή φορέων από την προβολή των μη περιουσιακών τους αξιώσεων ως πολιτικώς εναγόντων στην ποινική δίκη.

Το άρθρο 4 εξαιρεί από τις ρυθμίσεις του άρθρου 2 τα πρόσωπα που φέρουν τις εξής ιδιότητες: του πρωθυπουργού, του υπουργού, του αναπληρωτή υπουργού, του υφυπουργού, του γενικού γραμματέα και του ειδικού γραμματέα, του περιφερειάρχη, του αντιπεριφερειάρχη, του δημάρχου και του αντιδημάρχου.

Το άρθρο 5 ορίζει τα όργανα που είναι αρμόδια να διατάξουν τα οριζόμενα στα άρθρα 1 και 2, δηλαδή το δικαστικό συμβούλιο ή ο ανακριτής, αν η υπόθεση εκκρεμεί στην κύρια ανάκριση, ή το δικαστήριο, μετά την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας.

Το άρθρο 6 ρυθμίζει την οριστική απόδοση χρημάτων, κατόπιν τελεσίδικης καταδίκης, στα ζημιωθέντα νομικά πρόσωπα ή φορείς (παρ. 1), την απόδοση των χρημάτων στον δικαιούχο κατόπιν αμετάκλητης απαλλαγής ή αθώωσης διότι δεν αποδείχθηκε η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος (παρ. 2) και την απόδοση των χρημάτων στους ζημιωθέντες αν η ποινική δίωξη παύσει λόγω παραγραφής για οποιονδήποτε άλλο μη ουσιαστικό λόγο (παρ. 3).

Το άρθρο 7 παρέχει εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης που θα ορίζει την διαδικασία απόδοσης των χρημάτων στα ζημιωθέντα νομικά πρόσωπα ή φορείς, επιστροφής των ποσών στους δικαιούχους και λοιπά τεχνικά ζητήματα.

Το άρθρο 8 περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις που ρυθμίζουν την απόδοση στα ζημιωθέντα νομικά πρόσωπα ή φορείς στις εκκρεμείς υποθέσεις.

Το άρθρο 9 ορίζει ότι στο έγκλημα της φοροδιαφυγής για μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση Φ.Π.Α. και παρακρατούμενων φόρων, τελών ή εισφορών καταργείται ως λόγος μείωσης της ποινής η καταβολή οφειλόμενων φόρων, τελών ή εισφορών με τις κάθε είδους προβλεπόμενες προσαυξήσεις, τέλη και πρόστιμα επί αυτών μετά την συμπλήρωση έτους αλλά πριν την λήξη της αποδεικτικής διαδικασίας σε πρώτο βαθμό.

Το άρθρο 10 ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

Β) Ενόψει του ότι η δυνατότητα συναίνεσης του κατηγορουμένου ή του υπόπτου στην οριστική απόδοση, στα ζημιούμενα νομικά πρόσωπα ή φορείς του ποσού της ο-

ριζόμενης στο κατηγορητήριο ή στο κλητήριο θέσπισμα ή στο βούλευμα ζημίας ή αξίωσης, με ανέκκλητη έγγραφη δήλωση, από κεφάλαια στα οποία έχει ήδη επιβληθεί κατάσχεση, δέσμευση ή απαγόρευση κίνησης λογαριασμών, αφορά μόνο μετρητά ή χρηματικές απαιτήσεις, θα ήταν σκόπιμο να υπάρξει ανάλογη ρύθμιση για τις κινητές αξίες και για τα ακίνητα, ώστε να πραγματώνεται πλήρως ο σκοπός του νόμου, που είναι η αξιοποίηση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων με τον προσφορότερο τρόπο (βλ. και σελ. 1 της αιτιολογικής έκθεσης στο παρόν νομοσχέδιο).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του νομοσχεδίου

1. Επί του άρθρου 1

Το νομοσχέδιο αναφέρεται σε εγκληματικές πράξεις που στρέφονται κατά του Ελληνικού Δημοσίου και νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου από τα αναφερόμενα στα αρθρ. 9 ν. 1232/1982, αρθρ. 1 κεφ. Α' ν. 3429/2005 και ορισμένων άλλων κρατικών αρχών, δηλαδή αποφεύγεται προσεκτικώς η εφαρμογή του αρθρ. 263Α ΠΚ, ενώ προκειμένου περί των εγκλημάτων των αρθρ. 256 και 258 ΠΚ (απιστία και υπεξαίρεση στην υπηρεσία), ο εν λόγω προσδιορισμός των παθόντων δεν ακολουθείται, με αποτέλεσμα να καθίσταται αυτονόητη η εφαρμογή, ως προς την έκταση των τελευταίων, του αρθρ. 263Α ΠΚ, πράγμα που ενδεχομένως προκαλέσει ανασφάλεια εφαρμογής, ιδίως εν όψει του ότι πολλές από τις πράξεις της παρ. 1 έχουν προσλάβει ή προσλαμβάνουν τον διακεκριμένο χαρακτήρα τους επειδή υπάγονται στις περιπτώσεις του αρθρ. 263Α ΠΚ. Με άλλους λόγους: με την αναφορά του νομοσχεδίου στα αρθρ. 9 ν. 1232/1982, αρθρ. 1 κεφ. Α' ν. 3429/2005 κ.λπ. δημιουργείται ένα ακόμη είδος διευρυμένου «δημόσιου τομέα».

Η αναφορά του νομοσχεδίου σε εγκληματικές πράξεις που στρέφονται κατά του Δημοσίου Τομέα υπό ευρύτατη έννοια θεμελιώνεται στην ανάγκη ταχύτερης εκκαθάρισης των απαιτήσεων του Δημοσίου, οι οποίες, κατά την αιτιολογική έκθεση, καθυστερούν ενίοτε και πέραν της δεκαετίας. Ωστόσο, η αυτή ανάγκη υφίσταται και προκειμένου περί ιδιωτών, έτσι ώστε η επέκταση των ρυθμίσεων του νομοσχεδίου να παρίσταται ως εύλογη και ως προς αυτούς, ιδίως μάλιστα ενόψει: α) του ότι και μεταξύ των παθόντων της παρ. 1 του υπό συζήτηση άρθρου περιλαμβάνονται πλείστα όσα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, β) του ότι ο αυτός νομοθετικός λόγος (ταχύτερη εκκαθάριση) υφίσταται και ως προς αυτούς, γ) του ότι η εθνική οικονομία εξυπηρετείται και δ) της αρχής της ισότητας.

Το νομοσχέδιο αναφέρεται σε συγκεκριμένες εγκληματικές πράξεις. Θετικό είναι το ότι σε αυτές περιλαμβάνεται και η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα, πράγμα που θα ενθαρρύνει τους κατηγορουμένους να υπαχθούν στη ρύθμιση (ενώ τούτο δεν συνέβαινε με το ν.3904/2010 περί ποινικής «συνδιαλλαγής»). Ως προς τον ποινικό χαρακτήρα των εν λόγω πράξεων, αναφέρεται ρητώς ότι σε αυτές δεν περιλαμβάνονται όσες εμπεριέχουν το στοιχείο της βίας ή απειλής. Ζήτημα γεννάται, ωστόσο, όταν μία πράξη κατά περιουσιακού δικαιώματος (π.χ. απάτη) συρρέει αληθώς με έγκλημα περιέχον βία ή απειλή, π.χ., εκβίαση, παράνομη βία κ.λπ. (για τη δυνατότητα συρροής απάτης και εκβίασης (βλ. Μυλωνόπουλου, Ειδικό Μέρος, σελ. 426 επ.).

Άξια προβληματισμού είναι ακόμη η προβλεπόμενη στην παρ. 3 του άρθρου 1 διαφοροποίηση μεταξύ νομικών προσώπων που διέπονται από το δημόσιο δίκαιο και εκείνων που διέπονται από το ιδιωτικό, καθ' ο μέτρο, προκειμένου να διαταχθεί η απόδοση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων της παρ. 1, για μεν τα πρώτα αρκεί

τελεσίδικη απόφαση, ενώ για τα δεύτερα απαιτείται εκτελεστός τίτλος με ισχύ δεδικασμένου κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔ.

Επίσης, ενόψει της ευρύτητας των νομικών προσώπων που υπάγονται στον κύκλο των παθόντων, δεν θα εστερείτο νοήματος να συμπεριληφθούν στις αξιόποινες πράξεις του αρθρ. 1 η καταχρηστική χρησιμοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών και η χρηματιστηριακή απάτη (αρθρ. 29, 30 ν. 3345/2005).

Αρρύθμιση καταλείπεται ακόμη η περίπτωση κατά την οποία ο κατηγορούμενος προσφέρεται με ανέκκλητη εντολή να εκχωρήσει στο Ελληνικό Δημόσιο χρήματα και κινητές αξίες που έχουν δεσμευθεί από αλλοδαπή έννομη τάξη. Η λήψη υπόψη της περιπτώσεως αυτής όχι μόνον εμπίπτει στο σκοπό του νομοσχεδίου, αλλά καλύπτει και εγκληματικές δραστηριότητες που συνδέονται με ιδιαίτερος βαρείες βλάβες του Ελληνικού Δημοσίου.

Περαιτέρω, δεν ρυθμίζεται στο νομοσχέδιο το ζήτημα του υπερβολικού υπολογισμού της ζημίας από την κατηγορία (overcharging), όταν δηλαδή το αναφερόμενο στο κατηγορητήριο ποσό είναι μεγαλύτερο από το πραγματικό ποσό της βλάβης κατά τους ισχυρισμούς του κατηγορουμένου. Τέλος, ζήτημα γεννάται όταν, σε περίπτωση συναυτουργίας, ο κατηγορούμενος, καίτοι ευθύνεται για το σύνολο της ζημίας που κατά συναυτουργία προκάλεσε, κατέχει όμως μέρος μόνον του ποσού που παρανόμως αποκτήθηκε και είναι σε θέση να επιστρέψει μόνον αυτό.

2. Επί του άρθρου 2

Η νομική φύση της διάταξης είναι ιδιότυπη. Εφόσον η ευεργετική ρύθμιση ισχύει για όλους τους συμμετόχους που αποδέχονται την εκ μέρους ενός απόδοσης, ενεργεί δηλαδή αντικειμενικώς, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ρύθμιση του νομοσχεδίου εισάγει ιδιόρρυθμο λόγο μερικής εξάλειψης του αξιοποίνου, ενεργώντας προσωπικώς για τον αποδίδοντα και τους συναινούντες (εν αντιθέσει προς την προ του ν. 3904/2010 ρύθμιση του αρθρ. 379 ΠΚ που καθιέρωνε λόγο αποχής από την ποινή). Εφόσον όμως, λόγω της απόδοσης, εξακολουθεί να υπάρχει αξιόποινη πράξη (για τους μη συναινούντες συμμετόχους), αλλά όχι αξιόποινος, στην έκταση που αρχικώς προβλέπεται, δράστης, θα μπορούσε να υποστηριχθεί και ότι πρόκειται για λόγο μερικής απαλλαγής από την ποινή. Η πρακτική σημασία του ζητήματος έγκειται στο ότι δεν εφαρμόζεται το αρθρο 49 παρ. 2 ΠΚ επί των συναινούντων κατηγορουμένων (οι οποίοι ωφελούνται από την πράξη του συγκατηγορουμένου των), έστω και αν αυτοί δεν προέβησαν στην απόδοση, και στο ότι τίθεται θέμα διπλής μείωσης της ποινής αν δεχθούμε ότι υπολογίζονται σωρευτικώς και οι ελαφρυντικές περιστάσεις του αρθρ. 84 ΠΚ.

Ειδικότερα: Στο νομοσχέδιο δεν διευκρινίζεται αν επιτρέπεται η εφαρμογή των διατάξεων για τις ελαφρυντικές περιστάσεις ή αν, σε περίπτωση που το δικαστήριο δεχθεί τη συνδρομή ελαφρυντικών περιστάσεων του άρθρου 84 ΠΚ, θα έχουμε συρροή ελαφρυντικών περιστάσεων και θα εφαρμοστεί μόνον μία φορά η μείωση της ποινής, όπως προβλέπει το άρθρο 85 ΠΚ. Το ζήτημα είναι υπαρκτό, διότι, κατ' άρθρο 12 ΠΚ, οι διατάξεις του γενικού μέρους, όπως εκείνες των άρθρων 83-85 ΠΚ, ισχύουν και προκειμένου περί ειδικών ποινικών νόμων, αν δεν προβλέπεται άλλως. Έτσι, αν δεχθούμε συρροή ελαφρυντικών περιστάσεων, η ποινή ενδεχομένως μειώνεται πολύ περισσότερο από ό,τι φαίνεται να αντιστοιχεί στον σκοπό του νομοθέτη. Έτσι, π.χ., επί απάτης κατά του Δημοσίου που τελέσθηκε υπό τις περιστάσεις του ν. 1608/1950 και τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη, σε περίπτωση απόδοσης των χρημάτων μέχρι την απολογία

στον ανακριτή απειλείται κατά το νομοσχέδιο ποινή κάθειρξης μέχρι δέκα ετών (=5 έως 10 έτη), η οποία, αν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις, συρρικνώνεται σε ποινή κατά της ελευθερίας ενός έως έξι ετών (άρθρο 83 ΠΚ), δηλαδή σε ένα πλαίσιο ποινής το οποίο, κατά τα 4/5 αυτού, επιτρέπει μετατροπή, καίτοι η απαξία της πράξης αντιστοιχεί σε ποινή ισόβιας κάθειρξης.

Το εν λόγω ζήτημα έχει ωστόσο γενικότερη σημασία από πλευράς αρχών του κράτους δικαίου. Με το νομοσχέδιο αντικειμενικώς ενθαρρύνεται ο δράστης που τελεί διακεκριμένη απάτη πολλών εκατομμυρίων ευρώ σε βάρος του Δημοσίου με τη λογική του «αν με πιάσουν τα αποδίδω και γλιτώνω», να τελέσει την πράξη του, και αν ατυχήσει και γίνει αντιληπτός, να υποστεί ποινή η οποία, μπορεί, όπως ειπώθηκε, να είναι κατά κανόνα μετατρέψιμη. Σε περίπτωση, π.χ., κοινής κακουργηματικής απιστίας κατά του Δημοσίου (κάθειρξη μέχρι δέκα ετών- άρθρο 390 ΠΚ), αν ο κατηγορούμενος αποκαταστήσει τη ζημία μέχρι την απολογία του, η απειλούμενη ποινή είναι φυλάκιση μέχρι δύο ετών (άρθρο 2 παρ. 4 του νομοσχεδίου), η οποία κατ' αρχήν (= περίπου υποχρεωτικώς) μετατρέπεται. Το αυτό ισχύει και για τις περισσότερες των περιπτώσεων που ρυθμίζονται στο νομοσχέδιο. Ειδικότερα: Σε κάθε περίπτωση κακουργήματος πλην των τιμωρουμένων με ισόβια κάθειρξη, παρέχεται η δυνατότητα φυλάκισης (δηλαδή, πρακτικώς, μετατροπής) κλιμακούμενης αναλόγως του αν η εντελής ικανοποίηση έλαβε χώρα μέχρι την απολογία ή μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας (φυλάκιση ή φυλάκιση 3-5 ετών αν η απειλούμενη ποινή είναι κάθειρξη άνω των 10 ετών, φυλάκιση μέχρι 2 ετών ή φυλάκιση μέχρι τριών ετών αν η απειλούμενη ποινή είναι μέχρι δέκα ετών). Έτσι, εκείνος που τελεί το έγκλημα, δεν αποτρέπεται να διακινδυνεύσει την πρόκληση, ακόμη και βαρύτατης βλάβης στο Δημόσιο, εφόσον γνωρίζει ότι, αν ανακαλυφθεί, θα απαλλαγεί, αν αποδώσει τη λεία του εγκλήματος, καταβάλλοντας μόνον το ποσό της μετατροπής. Εννοείται ότι η ρύθμιση δεν θα είχε πρόβλημα, αν η ποινή εξετίετο έστω εν μέρει (για το όλο θέμα βλ. Μυλωνόπουλου, Η «ικανοποίηση του παθόντος» και η «ποινική συνδιαλλαγή» στο ν. 3904/2010, Ποινική Δικαιολογία 2011, σελ. 53 επ.).

Ζήτημα γεννάται, ακόμη, με την ποινική μεταχείριση του δράστη σε περίπτωση αποπειρας καθώς και στην περίπτωση κατά την οποία η ζημία κατά του Δημοσίου έχει εν μέρει μιν επέλθει, εν μέρει δε είναι «οπωσδήποτε απειληθείσα». Στις περιπτώσεις αυτές ο κατηγορούμενος για απόπειρα περιέρχεται σε χειρόνα μοίρα από τον κατηγορούμενο για τετελεσμένο αδίκημα, εφόσον ο τελευταίος έχει την ευχέρεια να αποδώσει τα προϊόντα του εγκλήματος και να απολαύσει ηπιότερης ποινικής μεταχείρισης.

Στην παρ. 4 περίπτ. α) του άρθρου 2 του νομοσχεδίου, η λέξη «μέχρι» [ισόβια κάθειρξη] πρέπει να διαγραφεί.

Στην παρ. 4 του άρθρου 2 πρέπει να απαλειφθεί ο αρ. «4» από τη φράση: «σύμφω με τις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 πλήρους ικανοποίησης».

3. Επί του αρθρ. 6

Από τη ανάγνωση των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 6 αναδεικνύεται κενό ρύθμισης όταν η αθώωση θεμελιώνεται στο ότι δεν αποδείχθηκε ο δόλος ή η ενοχή. Συγκεκριμένως: το νομοσχέδιο, αναφερόμενο στην τύχη των αποδοθέντων χρημάτων σε περίπτωση απαλλαγής του κατηγορουμένου, προβλέπει τα εξής: αν μιν η αμετάκλητη αθώωση στηρίζεται στο ότι «δεν αποδείχθηκε η αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος», τα χρήματα που αποδόθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο «αποδίδονται στους δικαιούχους» (παρ. 2). Αν δε η ποινική δίωξη παύσει λόγω παραγραφής ή για ο-

ποιοδήποτε άλλο μη ουσιαστικό λόγο», διατάσσεται η «απόδοση των σχετικών ποσών στους ζημιωθέντες». Έτσι όμως το νομοσχέδιο δεν προβλέπει τι γίνεται αν ο κατηγορούμενος αθωωθεί ελλείψει δόλου ή υποκειμενικού στοιχείου του αδικού ή για λόγο αναγόμενο στην ενοχή αυτού.

4. Επί του άρθρου 8

Η παρ. 2 του άρθρου 8 αναφέρεται, προφανώς, στην παρ. 4 (υποπερ. ββ των περ. α, β και γ) του άρθρου 2 του νομοσχεδίου, και όχι στην παρ. 5.

III. Σχέση των διατάξεων του νομοσχεδίου με τη λεγόμενη ποινική «συνδιαλλαγή» (άρθρο 308B ΚΠΔ)

Οι ρυθμίσεις του νομοσχεδίου τελούν σε άμεση σχέση και μερική επικάλυψη με τις διατάξεις του άρθρου 308B ΚΠΔ περί «ποινικής συνδιαλλαγής». Βεβαίως, οι τελευταίες, κατ' άρθρο 308B παρ. 9 ΚΠΔ, δεν εφαρμόζονται αν το έγκλημα στρέφεται «κατά του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού». Εφαρμόζεται, επομένως, εφ' όλων των λοιπών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που αναφέρονται στο αρθρ. 1 του νομοσχεδίου. Στις περιπτώσεις αυτές, τη μεν ποινική συνδιαλλαγή μπορεί να ζητήσει ο κατηγορούμενος «μέχρι την τυπική περάτωση της ανάκρισης» (άρθρο 308B παρ. 1 ΚΠΔ), ενώ την απόδοση μπορεί να πραγματοποιήσει «μέχρι την απολογία του» (σε πρώτη φάση, άρθρο 2 παρ. 4 του νομοσχεδίου, η δε ποινή επί «συνδιαλλαγής» είναι απείρως προτιμότερη, καθόσον δεν υπερβαίνει τα τρία έτη, ακόμη και επί εγκλήματος τιμωρουμένου με ισόβια κάθειρξη, μη απολειπομένης της δυνατότητας να κριθεί ο κατηγορούμενος ατιμώρητος (άρθρο 308B παρ. 7 ΚΠΔ), ενώ στην αυτή περίπτωση, αν ο κατηγορούμενος επιλέξει την «απόδοση» μέχρι την απολογία, η ποινή είναι «κάθειρξη μέχρι δέκα έτη». Κατά συνέπεια, η λύση του νομοσχεδίου θα προτιμηθεί από τον κατηγορούμενο μόνον επί εγκλημάτων στρεφόμενων κατά του Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και Ο.Τ.Α. (άρθρο 308B ΚΠΔ), καθώς και στην περίπτωση «ξεπλύματος» επί των λοιπών (δηλαδή επί των εγκλημάτων που στρέφονται κατά των λοιπών νομικών προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 1 του νομοσχεδίου, καθόσον αυτές οι δύο κατηγορίες δεν καλύπτονται από το άρθρο 308B ΚΠΔ). Έτσι, ακάλυπτες μένουν οι περιπτώσεις ξεπλύματος εγκλήματος κατά ιδιωτών, που δεν υπάγονται ούτε στο άρθρ. 308B ΚΠΔ (είχαν λησμονηθεί), ούτε στο νομοσχέδιο. Αποτέλεσμα τούτου είναι, το «ξέπλυμα» σε βάρος του εν ευρεία εννοία δημοσίου τομέα (παθόντες της παρ. 1 του άρθρου 1 του νομοσχεδίου) να έχει πολύ ευνοϊκότερη μεταχείριση από ό,τι το ξέπλυμα σε βάρος ιδιωτών, εφόσον παρέχει τη δυνατότητα μείωσης της ποινής, κατά το άρθρο 2 παρ. 4 του νομοσχεδίου. Κατά συνέπεια, ο δράστης ενός περιουσιακού εγκλήματος σε βάρος ν.π.ι.δ. από τα υπαγόμενα στο αρθρ. 1 του νομοσχεδίου θα μπορεί να επιτυγχάνει ποινική μεταχείριση από φυλάκιση μέχρι τριών ετών μέχρι ατιμωρησία για το πρότερο έγκλημα (βάσει του άρθρου 308B ΚΠΔ), και επεικέστερη ποινή για το ξέπλυμα (βάσει των διατάξεων του νομοσχεδίου), ενώ η ποινή για τον δράστη του ξεπλύματος επί πράξεως ίσης βαρύτητας (απάτη, υπεξαίρεση κ.λπ.) στρεφόμενης κατά ιδιώτη μένει

ακέραιη. Τέλος ερωτάται, αν ο κατηγορούμενος για πράξη υπαγόμενη τόσο στο άρθρο 1 του νομοσχεδίου όσο και στο άρθρο 308B ΚΠΔ θα μπορεί να επικαλεσθεί σωρευτικώς αφενός μεν εφαρμογή του άρθρου 308B για την πρότερη (κυρία) πράξη (απάτη, υπεξαίρεση κ.λπ.), αφετέρου δε του άρθρου 1 του νομοσχεδίου για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα (που δεν καλύπτεται από το άρθρο 308B ΚΠΔ).

Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 2014

Η εισηγήτρια (για τις εισαγωγικές παρατηρήσεις)
Αθανασία Διονυσοπούλου
Λέκτωρ Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αν. Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Το μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Χρίστος Μυλωνόπουλος
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
(για τις παρατηρήσεις επί των άρθρων)

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

